

คู่มือแนะนำแนวทาง

สำหรับผู้รับครู

การใช้งานระบบปฏิบัติการ

Microsoft Windows 98

โดย

โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

คู่มือแนะนำแนวทางสำหรับครู

ชุดการเรียนรู้การสอนวิชา การใช้งานระบบปฏิบัติการ

Microsoft Windows 98

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๒๑/๒๕๓๑

โดย โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ไม่อนุญาตให้คัดลอกส่วนหนึ่งส่วนใดของเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็น

ลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

คำนำ

ชุดการเรียนการสอนวิชาการใช้งานระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 98 เป็นโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูวิชาคอมพิวเตอร์ และสื่อการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียนตามโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในชนบท จำนวน 72 โรงเรียน

เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริฯ ดังกล่าว คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราชดำริฯ และคณะผู้จัดทำประกอบด้วย นายบุญเลิศ อรุณพิบูลย์ นายสุนทร นิสากร ได้ร่วมกันจัดทำชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย คู่มือนักเรียน คู่มือแนะแนวทางสำหรับครู และ CD-ROM รวบรวมสไลด์ “การใช้งานระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 98”

สำหรับคู่มือแนะแนวทางสำหรับครูเล่มนี้ จัดทำเพื่อเป็นข้อเสนอแนะก่อนการดำเนินการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนประกอบ ตลอดจนการนำเสนอเนื้อหาทั้งหมดในชุดการเรียนการสอนนี้ ไม่ได้อิงคู่มือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นการเตรียมการสอน จึงหวังว่าครูผู้สอนจะนำคู่มือเล่มนี้ไปประยุกต์ใช้งานให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละโรงเรียน

คณะผู้จัดทำหวังว่าชุดการเรียนการสอนวิชาการใช้งานระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 98 ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลากรของชาติต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

คำนำ	ก
เนือหารายวิชา	1
โครงสร้างของเนื้อหา	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
ภาคผนวก คำอธิบายสไลด์	4

การใช้งานระบบปฏิบัติการ

Microsoft Windows 98

เนื้อหารายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการ Windows ซึ่งเป็นโปรแกรมสำคัญโปรแกรมแรก ที่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ทุกท่านต้องสัมผัส เกี่ยวข้อง และต้องใช้งาน เนื่องจากเป็นโปรแกรมระบบที่สำคัญมากโปรแกรมหนึ่ง ปัจจุบันบริษัทไมโครซอฟต์ได้พัฒนามาถึงรุ่น 98 หรือเรียกสั้นๆ ว่า Win 98 (Microsoft Windows 98)

โครงสร้างของเนื้อหา

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ Microsoft Windows 98
  - ความหมาย, การใช้เมาส์เพื่อควบคุมระบบ, การเรียกใช้งาน, การสั่งงาน
- การควบคุมระบบเริ่มต้น
  - วันที่-เวลา, ลักษณะของเดสก์ท็อป, การรักษาจอภาพ
- การบริหารเดสก์ท็อป
  - จัดการไอคอนต่างๆ บนเดสก์ท็อป, หน้าต่างโปรแกรม/ หน้าต่างงาน และการจัดการ
- โปรแกรมใช้งานมาตรฐาน
  - รู้จักกับ โปรแกรมใช้งานมาตรฐานของ Microsoft Windows, การเรียกใช้งาน และสั่งงาน
- การบริหาร My Computer
  - รู้จักกับ My Computer และการจัดบริการจัดการ My Computer, ทำงานกับไฟล์ และโฟลเดอร์, ทำงานกับดิสก์ต่างๆ
- ปรับแต่งระบบ Microsoft Windows 98
  - รู้จักการปรับแต่งระบบต่างๆ ของ Win98 เช่น ฟอนต์, เมาส์, แป้นพิมพ์, เครื่องพิมพ์ ตลอดจนการติดตั้งและยกเลิกการติดตั้ง โปรแกรมต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 98
- นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำว่า “ระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 98” ได้ถูกต้อง
- นักเรียนรู้จักกับเมาส์เพื่อควบคุมระบบ ตลอดจนตัวชี้ตำแหน่งเมาส์ (Mouse Pointer)
- นักเรียนสามารถบอกวิธีการใช้เมาส์ที่ถูกต้องได้
- นักเรียนสามารถใช้เมาส์ เพื่อควบคุมระบบได้
- นักเรียนสามารถบอกวิธีการเปิด/ปิดระบบได้ ตลอดจนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
- นักเรียนสามารถรู้จัก และอธิบายส่วนประกอบต่างๆ ของ โปรแกรมได้
- นักเรียนสามารถสั่งงานด้วยวิธีการต่างๆ ได้
- นักเรียนเข้าใจวิธีการควบคุมระบบต่างๆ ที่จำเป็นในขั้นเริ่มต้น เช่นการควบคุมเกี่ยวกับวันที่ - เวลา, ลักษณะของหน้าจอ (เดสทอป)
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการควบคุมระบบในขั้นเริ่มต้นที่จำเป็นได้อย่างน้อย 2 ตัวอย่าง
- นักเรียนสามารถกำหนดค่าติดตั้งที่จำเป็นในขั้นเริ่มต้นของ Microsoft Windows 98 ได้
- นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเดสทอป และองค์ประกอบต่างๆ บนเดสทอป
- นักเรียนสามารถบอกความหมายของเดสทอป และ ไอคอนต่างๆ ได้
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างชื่อไอคอนที่จำเป็นได้อย่างน้อย 4 ไอคอน
- นักเรียนสามารถย้ายไอคอน, จัดเรียงไอคอน, เปิดใช้งาน ไอคอนได้
- นักเรียนสามารถบอกความหมายของหน้าต่างโปรแกรม/หน้าต่างงานได้
- นักเรียนสามารถอธิบายส่วนประกอบต่างๆ ของหน้าต่างได้
- นักเรียนสามารถควบคุมหน้าต่างด้วยปุ่มควบคุมเฉพาะได้
- นักเรียนสามารถย้ายหน้าต่าง, ย่อ/ขยายหน้าต่างได้
- นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ โปรแกรมใช้งานที่ติดตั้งมาพร้อมกับ Microsoft Windows 98
- นักเรียนทราบความหมายของโปรแกรมมาตรฐาน
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างโปรแกรมมาตรฐานได้อย่างน้อย 3 โปรแกรม
- นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการเรียกใช้โปรแกรมได้
- นักเรียนสามารถเรียกใช้โปรแกรมต่างๆ ได้
- นักเรียนสามารถใช้งานโปรแกรมมาตรฐานได้อย่างน้อย 2 โปรแกรม
- นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการไฟล์ภายใต้ไอคอน My Computer

- นักเรียนสามารถให้ความหมายของระบบการทำงานภายใต้ My Computer
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างระบบงานที่ควบคุมด้วย My Computer ได้อย่างน้อย 3 ระบบ
- นักเรียนสามารถทำงานกับดิสก์, ฮาร์ดดิสก์, CD-ROM และโฟลเดอร์ต่างๆ ได้
- นักเรียนสามารถจัดการระบบไฟล์ภายในดิสก์ต่างๆ ได้
- นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับแต่งระบบของ Microsoft Windows 98
- นักเรียนมีความเข้าใจถึงขั้นตอนในการปรับแต่งระบบ
- นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการปรับแต่งระบบได้อย่างน้อย 4 ระบบ
- นักเรียนสามารถติดตั้ง หรือยกเลิกการติดตั้งโปรแกรมต่างๆ ได้

ภาคผนวก

คำอธิบายประกอบสไลด์

เรียกสั้นๆ ว่า
Win 98 ได้มะ
ครับ

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์บริษัทไมโครซอฟต์
ที่รวมเอาความสามารถด้านระบบปฏิบัติการ มาผสมผสานกับ
ระบบทำงานอื่นๆ เพื่อช่วยให้การใช้งานคอมพิวเตอร์ใน
ยุคใหม่ มีความสะดวก และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้
ผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์รู้สึกสนุกสนานกับการใช้งาน และง่าย
ต่อการควบคุม

ศึกษาและเรียบเรียงโดย: ทีมงานโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำอธิบาย

“ระบบปฏิบัติการ” คือซอฟต์แวร์ช่วยให้การสั่งงานเครื่องคอมพิวเตอร์ รวดเร็ว ง่าย และมีประสิทธิภาพ เช่น DOS, Windows, OS/2 ทำหน้าที่จัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์ต่างๆ ของระบบไมโครคอมพิวเตอร์ เช่น หน่วยประมวลผลกลาง อุปกรณ์รับ-ส่งข้อมูล รวมทั้งโปรแกรมต่างๆ ในชุดนี้ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ให้เกิดความสะดวก รวดเร็วด้วย ระบบปฏิบัติการรุ่นแรกๆ จะบันทึกอยู่บนจานแม่เหล็ก จึงเรียกว่า ดอส (DOS; Disk Operating System) ปัจจุบันระบบปฏิบัติการที่ได้มีชื่อเสียง และใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ Microsoft Windows ซึ่งเป็นระบบปฏิบัติการที่มีการติดต่อกับผู้ใช้แบบกราฟิกทำให้ใช้งานได้ง่ายกว่า

ระบบปฏิบัติการ เป็นตัวเชื่อมระหว่างฮาร์ดแวร์กับผู้ใช้เพื่อจัดการเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ คือ

- การจัดการเกี่ยวกับไฟล์และซอฟต์แวร์อื่นๆ
- การจัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์รับข้อมูลและแสดงผล
- การจัดการเกี่ยวกับหน่วยความจำ
- การจัดการเวลาในหน่วยประมวลผลกลาง

MS-Windows 98 หรือ Windows 98 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์บริษัท ไมโครซอฟต์ ที่รวมเอาความสามารถด้านระบบปฏิบัติการ มาผสมผสานกับระบบทำงานอื่นๆ เพื่อช่วยให้การใช้งานคอมพิวเตอร์ในยุคใหม่ มีความสะดวก และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์รู้สึกสนุกสนานกับการใช้งาน และง่ายต่อการควบคุม

พัฒนาการของ Windows 98 ในปัจจุบันเรียกได้ว่า ก้าวเข้ามาสู่ยุคการทำงานระบบกราฟิกแบบเต็มรูป เพราะมีระบบสั่งงานแบบกราฟิก (GUI) ที่สมบูรณ์ รวมถึงยุคการทำงานระบบมัลติมีเดียที่ผนวกมากับโปรแกรมเรียบร้อยแล้ว ระบบการใช้งานของโปรแกรม มีการปรับปรุงให้ผู้ใช้สามารถสั่งงานได้ง่ายขึ้น โดยลดขั้นตอน Double Click เพียงแต่นำเอา Point และ Click มาใช้แทน กลุ่มโปรแกรมต่างๆ อยู่ในรูปของเมนูคำสั่งเพียงเมนูเดียว คือ เมนู Start สั่งงานด้วยปุ่มควบคุมปุ่มเดียวเช่นกัน

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำนักเรียนให้รู้จักกับคำว่า “โปรแกรมระบบปฏิบัติการ”
2. ครูแนะนำความหมายของระบบปฏิบัติการ
3. ครูแนะนำความจำเป็นของระบบปฏิบัติการที่มีต่อคอมพิวเตอร์
4. ครูให้นักเรียนช่วยคิดว่า “ระบบปฏิบัติการ” ที่มีใช้งานกับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC) มีอะไรบ้าง
5. ครูเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยของระบบปฏิบัติการแต่ละระบบ

รู้จักกับเมาส์

รู้จักกับเพื่อนๆ ของผมก่อนก็ครับ

ก่อนใช้งาน โปรแกรม Windows 98 ขอ
แนะนำการใช้เมาส์ก่อน เพื่อให้
การทำงานบน Windows กระทำได้
สะดวกนั่นเอง

คำอธิบาย

การใช้เมาส์ มีวิธีการ

- การจับเมาส์
- วางเมาส์บนโต๊ะเรียบ (จะมีแผ่นรองเมาส์หรือไม่ ก็ได้)
- วางมือบนเมาส์ โดยให้ฝ่ามือแนบกับตัวเมาส์ (ไม่ใช่นิ้วมือคีบจับเมาส์)
- การเลื่อนเมาส์ ให้ใช้ฝ่ามือเป็นตัวบังคับ โดยขณะเลื่อนฝ่ามือ จะพบว่าเมาส์ถูกเลื่อนตามทิศทางของการเลื่อนฝ่ามือ และ Mouse Pointer บนจอก็จะเลื่อนไปด้วย
- การทำงานกับเมาส์ ให้ใช้นิ้วชี้ และนิ้วกลางในการควบคุมการทำงาน โดยนิ้วชี้จะกดไปบนปุ่มซ้ายของเมาส์ และนิ้วกลางจะกดไปบนปุ่มขวาของเมาส์
- จับเมาส์ให้มั่น และเหมาะสมมือ
- สังเกตบนจอภาพ จะพบเครื่องหมายลูกศรเฉียงซ้าย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์การชี้ตำแหน่งของเมาส์ เรียกว่า “Mouse Pointer”
- เลื่อนเมาส์ ให้ “Mouse Pointer” ไปชี้ ณ ตำแหน่งที่ต้องการ

- ปฏิบัติการกับเมาส์ โดยยึดหลัก ดังนี้
  - การชี้เมาส์ไปยังตำแหน่งที่ต้องการ เรียกว่า “ชี้ (POINT)”
  - กดปุ่มเมาส์ 1 ครั้ง เรียกว่า “คลิก (CLICK)”
  - กดปุ่มเมาส์ 2 ครั้งแบบต่อเนื่อง เรียกว่า “ดับเบิลคลิก (DOUBLE CLICK)”
  - กดปุ่มเมาส์ค้างไว้ แล้วลากเมาส์ไปยังตำแหน่งอื่นจากนั้นจึงปล่อยเมาส์ เรียกว่า “ลากแล้วปล่อย (DRAG & DROP)”

กิจกรรมการสอน

1. ครูยกตัวอย่างเมาส์ และสาธิตการใช้งานให้นักเรียนดู
2. ครูแนะนำการจับเมาส์ การใช้งานเมาส์
3. ครูให้นักเรียนทดลองจับเมาส์ และเดินดูว่านักเรียนจับเมาส์ได้ถูกต้องหรือไม่
4. ครูให้นักเรียนทดลองเลื่อนเมาส์ไปบนโต๊ะ และลองขยับนิ้วควบคุม โดยไม่ต้องเปิดระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการใช้งาน

Microsoft
Windows 98 การเรียกใช้งานโปรแกรม Win98

คอมพิวเตอร์ที่ติดตั้ง Win98 สามารถเปิด
เครื่องเพื่อเรียกใช้งานได้เลย โดย

- ตรวจสอบการต่อสายไฟ
- เอาแผ่นดิสก์ออกจากช่องไดรฟ์
- กดปุ่มเปิดจอภาพ และเปิดตัวเครื่อง

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำอธิบาย

ครูควรเน้นให้นักเรียนตรวจสอบสายไฟ และแผ่นดิสก์ในช่องดิสก์ไดรฟ์ ก่อนเปิดเครื่อง และควรแนะนำให้นักเรียนเปิดอุปกรณ์ต่อพ่วง เช่น เครื่องพิมพ์, สแกนเนอร์ ก่อนเปิดเครื่องด้วยเสมอ

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำวิธีเปิดคอมพิวเตอร์ เพื่อเรียกใช้งานโปรแกรม
2. ครูสาธิตให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติ

Microsoft Windows 98 หน้าต่างการทำงาน

1. เคสท๊อป (พื้นที่งาน)
2. ไอคอน
3. ปุ่มเริ่มงาน
4. แถบสั่งงาน

นี่ละหน้าต่างโปรแกรม มารู้จักส่วนประกอบกันก่อนนะครับ

ศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำอธิบาย

Microsoft Windows มีลักษณะของหน้าจอ ประกอบด้วย

1. พื้นที่งาน เรียกว่า เคสท๊อป (Desktop)
2. ไอคอน (Icon) บนเคสท๊อป แทนโปรแกรมย่อย
3. ปุ่มเริ่มงาน (Start Button) เป็นปุ่มในการสั่งงาน
4. แถบสั่งงาน (Task bar) แถบเก็บโปรแกรมงานต่างๆ ขณะมีการเรียกใช้งาน

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายส่วนประกอบต่างๆ ของหน้าต่างโปรแกรม Microsoft Windows

Microsoft Windows 98 การตั้งงาน

ทำงานได้ยังไง บ้างล่ะครับ

อ้อๆ ไม่ยากเลย ลองดูนะครับ

1. ตั้งงานผ่านปุ่ม เริ่ม - Start
2. ตั้งงานผ่านไอคอนบน Desktop
3. ตั้งงาน โดยการคลิกเมาส์ ปุ่มขวาเพื่อเปิดเมนูลัด

ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษา สำนักงาน กศพ.ศ.

คำอธิบาย

การตั้งงานของ Windows มีหลายวิธี ได้แก่

- การตั้งงานผ่านปุ่ม Start
- การตั้งงานผ่านไอคอนบนเดสทอป
- การตั้งงานผ่าน Task Bar เมื่อทำงานแบบหลายๆ งาน หรือ Multi Tasking
- การตั้งงานผ่านเมนูลัดจากการคลิกปุ่มขวาของเมาส์ ซึ่งเป็นวิธีลัดในการเรียกคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการทำงานด้วย
- การตั้งงานด้วยแป้นพิมพ์ (Keyboard) ที่เรียกว่า “คีย์ลัด Short Cut” สำหรับผู้ใช้ที่นิยมตั้งงานด้วยแป้นพิมพ์ เพราะให้ความรู้สึกละเอียดเร็วกว่าตั้งงานได้รวดเร็ว

กิจกรรมการสอน

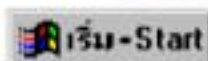
1. ครูแนะนำนักเรียนให้ทราบถึงวิธีการตั้งงานระบบต่างๆ ของ Windows
2. ครูสาธิตการตั้งงานระบบต่างๆ ให้นักเรียนดู
3. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ

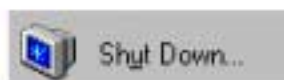
จะปิดเครื่องแล้วหรือครับ

ใช้อย่างนะครับ ห้ามกดปุ่มปิดเครื่องโดย
เด็ดขาด ถ้าไม่สั่ง Shutdown
อ้อๆ ไม่อยากเลย ลองดูนะครับ

1. คลิกปุ่มเริ่ม-Start

2. เลือกรายการคำสั่ง Shutdown

3. เลือกรายการ Shut down แล้วคลิกปุ่ม OK

จากนั้นรอสักครู่ โปรแกรมจะแสดงข้อความให้ปิดเครื่องได้
หรือเครื่องบางรุ่น อาจจะปิดตัวเองอัตโนมัติ

ศูนย์บริการวิชาการเพื่อสังคม (โสต) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๖๒

คำอธิบาย

การปิดโปรแกรม และการปิดเครื่อง ห้ามกดปุ่มปิดเครื่องโดยยังไม่ได้ปิดโปรแกรมก่อน
ควรปิดโปรแกรมต่างๆ ก่อนให้เรียบร้อยแล้วจึงใช้คำสั่งที่ถูกต้อง

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำขั้นตอนที่ถูกต้องในการปิดโปรแกรม และปิดเครื่อง
2. ครูอธิบายให้ทราบถึงผลเสียจากการปิดเครื่อง โดยยังไม่ได้ปิดโปรแกรม
3. ครูสาธิตให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

Microsoft Windows 98

ทำงานกับวันที่ - เวลา

“จอย” ตอนนี้เวลาทำอะไรแล้วล่ะ
บอกหน่อยสิ

ไม่อยากเลย น้าเมาส์ไปชี้ที่มุมขวาสุด
ของแถบสังงานสี แล้วถ้าน้าเมาส์ชี้
ค้างไว้สักครู่จะเห็นวันที่ด้วยนะครับ

Start My Computer Internet Explorer 11:23

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำอธิบาย

- การควบคุมระบบเริ่มต้น ได้แก่
  - ระบบวันที่/เวลา
  - ลักษณะพื้นเดสท็อป
  - ระบบรักษาจอภาพ
- ครูแนะนำให้นักเรียนฝึกเริ่มใช้ Windows โดยการให้ตั้งระบบเริ่มต้นที่จำเป็น เช่น การตั้งวันที่/เวลา, ลักษณะพื้นของเดสท็อป และระบบรักษาจอภาพ (Screen Saver)
- ครูแนะนำให้นักเรียนทราบถึงผลดีของการตั้งระบบเริ่มต้น

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำให้นักเรียนฝึกเริ่มใช้ Windows โดยการให้ตั้งระบบเริ่มต้นที่จำเป็น เช่น การตั้งวันที่/เวลา, ลักษณะพื้นของเดสท็อป และระบบรักษาจอภาพ (Screen Saver)
2. ครูสาธิตให้นักเรียนดู
3. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ

คำอธิบาย

การจัดการไอคอนต่างๆ บนเดสท็อปได้แก่ หน้าที่ของไอคอนแต่ละไอคอน, การย้ายไอคอน, การจัดเรียงไอคอน, การเรียกใช้งาน โดย

1. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความหมายของไอคอนที่จำเป็นบนเดสท็อป
2. ครูแนะนำขั้นตอนในการทำงานกับไอคอนต่างๆ บนเดสท็อป
3. ครูสาธิตให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความหมายของไอคอนที่จำเป็นบนเดสท็อป
2. ครูแนะนำขั้นตอนในการทำงานกับไอคอนต่างๆ บนเดสท็อป
3. ครูสาธิตให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

คำอธิบาย

การทำงานต่างๆ ของ Windows จะอยู่ในรูปของหน้าต่าง เรียกว่า หน้าต่างโปรแกรม หรือ หน้าต่างงาน การควบคุมจัดการหน้าต่าง จะช่วยให้การใช้งาน โปรแกรมกระทำได้สะดวก รวดเร็ว เช่น

- องค์ประกอบของหน้าต่าง
  1. เมนูควบคุม - Control Menu
  2. แถบชื่อหน้าต่าง - Tile Bar
  3. ปุ่มควบคุม - Control Buttons
  4. แถบคำสั่ง - Menu Bar
  5. แถบเครื่องมือ - Toolbars
  6. แถบสถานะ - Status Bar
  7. พื้นที่ - Work Area
  8. แถบเลื่อนดูข้อมูล - Scroll Bar
- การควบคุมหน้าต่างด้วยเมนูควบคุม (Control Menu) ซึ่งจะปรากฏที่มุมบน ซ้ายสุดของหน้าต่าง

- การย้ายหน้าต่าง ซึ่งกระทำโดยนำเมาส์ไปชี้ที่แถบชื่อหน้าต่าง (Title Bar) แล้วลากหน้าต่างไปวาง ณ ตำแหน่งใหม่
- การควบคุมหน้าต่างด้วยปุ่มควบคุม (Control Buttons) ประกอบด้วยปุ่มสามปุ่มอยู่ที่มุมบนขวาสุดของแต่ละหน้าต่าง ได้แก่ ปุ่มย่อหน้าต่าง (Minimize), ปุ่มขยาย/คืนสภาพหน้าต่าง (Maximize/Restore), ปุ่มปิดหน้าต่าง (Close)
- การย่อ/ขยายหน้าต่าง โดยการชี้เมาส์ชี้ที่เส้นขอบมุม หรือด้านของหน้าต่าง

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายให้นักเรียนรู้จักระบบทำงานด้วยหน้าต่างของโปรแกรม Windows
2. ครูแนะนำส่วนประกอบต่างๆ ของหน้าต่างโปรแกรม/หน้าต่างงาน
3. ครูให้นักเรียนออกเสียงส่วนประกอบของหน้าต่างโปรแกรมซึ่งเป็นชื่อภาษาอังกฤษ เพื่อให้ นักเรียนคุ้นเคย และจำได้ติดปาก
4. ครูให้นักเรียนวาดส่วนประกอบของหน้าต่างโปรแกรม และเขียนชื่อกำกับในสมุด
5. ครูอธิบายขั้นตอนการควบคุมหน้าต่าง เช่น การใช้ปุ่มควบคุม, การย่อ/ขยาย, การย้ายตำแหน่ง, การปิดหน้าต่าง
6. ครูให้นักเรียนปฏิบัติ โดยครูเดินดูการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด และแนะนำหากนักเรียนมีข้อสงสัยใดๆ

คำอธิบาย

โปรแกรมใช้งานมาตรฐาน คือ โปรแกรมที่ Windows เตรียมมาพร้อมกับระบบ เพื่อให้ใช้งานได้สะดวก โดยจะปรากฏในกลุ่มโปรแกรม Accessories

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายความหมายของคำว่า “โปรแกรมมาตรฐาน”
2. ครูยกตัวอย่างโปรแกรมมาตรฐานให้นักเรียนดู
3. ครูบอกขั้นตอนการเรียกใช้งาน โปรแกรม และครูสาธิตขั้นตอนการเรียกใช้งาน
4. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเรียกใช้งาน โปรแกรม
5. ครูแนะนำการใช้งานโปรแกรมที่จำเป็นเช่น เครื่องคิดเลข, โปรแกรมวาดภาพ, โปรแกรมพิมพ์งาน
6. ครูให้นักเรียนสร้างสรรค์งาน ด้วยโปรแกรมต่างๆ เช่น โปรแกรมวาดภาพ, โปรแกรมพิมพ์งาน
7. ครูโยงเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนทราบถึงการเรียกใช้งาน โปรแกรมอื่นๆ ที่ติดตั้งเพิ่มเติม

Microsoft Windows 98 **เปิดดูภายใน My Computer**

My Computer เป็น ไอคอนแทนคอมพิวเตอร์ที่กำลังใช้งาน โดยจะประกอบด้วย ไอคอนย่อย เพื่อการควบคุมงานแต่ละลักษณะ แต่ละจุดของเครื่อง

- 3.5 Floppy (A:) ทำงานกับแผ่นดิสก์
- Hardisk (C:) ทำงานกับฮาร์ดดิสก์
- Free-data (D:) ทำงานกับ CD-ROM
- Removable Disk (E:) ทำงานกับเครื่องพิมพ์
- Printer ทำงานกับระบบของ Win98

Control Panel

ศึกษาเนื้อหาบทเรียนนี้ด้วยโปรแกรมช่วยในการเรียนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำอธิบาย

เปิดดูองค์ประกอบภายใน My Computer และทำความรู้จักกับระบบต่างๆ ตลอดจนวิธีการควบคุมสั่งงาน

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายความหมายของ My Computer และอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญ
2. ครูแนะนำส่วนประกอบภายใน My Computer และการสั่งงาน
3. ครูแนะนำการเรียกดูข้อมูลจากแผ่นดิสก์ และฮาร์ดดิสก์
4. ครูสาธิตขั้นตอนต่างๆ ให้นักเรียนดู และนักเรียนปฏิบัติ

ข้อมูลที่อยู่ในแผ่นดิสก์, ฮาร์ดดิสก์, CD-ROM หรือสื่ออื่นใดก็ตาม
จะมี 2 ลักษณะคือ

■ **ไฟล์ข้อมูล หรือ ไฟล์ โปรแกรม หรือ ไฟล์ส่วนขยาย โปรแกรม**

■ **กล่องเก็บไฟล์ต่างๆ เรียกว่า โฟลเดอร์ (Folder)**

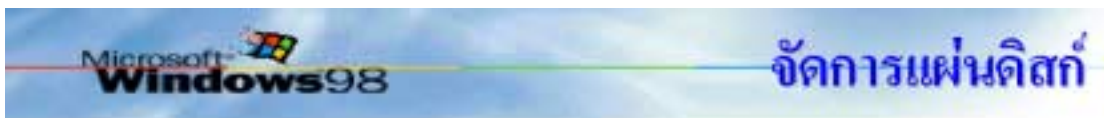

คำอธิบาย

ข้อมูลที่เก็บไว้ในดิสก์จะมีสองลักษณะคือ ไฟล์ (File) และโฟลเดอร์ (Folder) ซึ่งสามารถแสดงผลบนจอภาพของ Windows ได้หลายลักษณะ มีวิธีการจัดการไฟล์และโฟลเดอร์หลายลักษณะด้วย เช่น การสร้างไฟล์ การสร้างโฟลเดอร์ การเปลี่ยนชื่อ, การลบ เป็นต้น

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายความหมายและความแตกต่างของไฟล์ และโฟลเดอร์ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำขั้นตอนการการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงผลบนจอภาพ
3. ครูแนะนำขั้นตอนการจัดการโฟลเดอร์ เช่น การสร้างโฟลเดอร์, การเปลี่ยนชื่อ
4. ครูแนะนำขั้นตอนต่างๆ ในการจัดการกับไฟล์ เช่น การสร้างไฟล์, การเปลี่ยนชื่อไฟล์
5. ครูแนะนำขั้นตอนในการลบ, การกู้ และการเลือกไฟล์/โฟลเดอร์
6. ครูแนะนำขั้นตอนการคัดลอก, ย้าย, ค้นหาไฟล์ /โฟลเดอร์
7. ครูสาธิตขั้นตอนต่างๆ ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

1. นำแผ่นดิสก์ใส่ในช่องดิสก์ไดรฟ์
2. ดับเบิ้ลคลิก My Computer
3. กดปุ่มขวาของเมาส์
เลือกสั่งงานที่
ต้องการ

คำอธิบาย

แผ่นดิสก์เป็นสื่อบันทึกข้อมูลที่นิยมใช้งาน การจัดการแผ่นดิสก์ ได้แก่ ฟอแมตดิสก์ (Format), การสำเนาข้อมูลจากดิสก์สู่ดิสก์ (Copy to disk)

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำสื่อบันทึกข้อมูลที่เป็นแผ่นดิสก์ให้นักเรียนรู้จัก
2. ครูแนะนำวิธีการใช้งานและดูแลรักษาแผ่นดิสก์
3. ครูแนะนำคำสั่งของ Windows ที่เกี่ยวกับการจัดการแผ่นดิสก์ เช่น คำสั่ง Format คำสั่ง Copy to disk
4. ครูสาธิตการจัดการฟอแมต / การสำเนาข้อมูล และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ
5. ครูเน้นให้นักเรียนทราบว่าแผ่นดิสก์ที่ควรนำมาฟอแมต หรือสำเนาแผ่น ควรเป็นแผ่นใหม่ หรือแผ่นที่สามารถลบข้อมูลเดิมได้ทั้งหมด

คำอธิบาย

ฮาร์ดดิสก์เป็นสื่อบันทึกข้อมูลที่สำคัญมากในการใช้งานระบบ Windows ซึ่งจำเป็นต้องมีคนดูแลและจัดการให้ข้อมูลอยู่อย่างเป็นระบบระเบียบ ไม่ให้ฮาร์ดดิสก์ทำงานหนักเกินไป โดยการตรวจสอบสภาพของผิวหน้าฮาร์ดดิสก์ (Scandisk) ควรทำเรื่อยๆ, การจัดเรียงข้อมูล (Defragment) ควรทำเดือนละหน เป็นต้น

กิจกรรมการสอน

1. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักฮาร์ดดิสก์ ลักษณะของฮาร์ดดิสก์ หน้าทีและการทำงานของฮาร์ดดิสก์
2. ครูให้นักเรียนจัดกลุ่ม และช่วยกันคิดว่าการดูแลรักษาฮาร์ดดิสก์ เพื่อให้ข้อมูลคงอยู่ได้นานมีอะไรบ้าง
3. ครูสาธิตขั้นตอนการตรวจผิวหน้าฮาร์ดดิสก์ (Scandisk) และการจัดเรียงข้อมูล (Defragment) ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ
4. เน้นให้นักเรียนมั่นทำการสแกนดิสก์ และทำ Defrag เดือนละหน

Microsoft Windows 98 ปรับแต่งระบบ Win98

“จอย” ทำใหม่คอมฯ บางเครื่อง มีโปรแกรมเยอะกว่าเราละ ฟอนต์ก็มีแปลกๆ สวยๆ ทั้งนั้นเลย

ฮะๆๆ 'ไม่อยากครับ Win98 เตรียมไว้แล้ว ทุกอย่างอยู่ในอยู่คำสั่ง Start, Settings, Control Panel ครับ

ศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำอธิบาย

ระบบต่างๆ ของ Windows สามารถปรับแต่งแก้ไข เพิ่มเติมระบบได้ โดยอาศัยส่วนการทำงานที่เรียกว่า Control Panel โดยระบบที่สามารถปรับแต่งได้ในระดับนี้ ได้แก่

- การจัดการแป้นพิมพ์ด้วยไอคอน Keyboard
เป็นการจัดการควบคุมเกี่ยวกับแป้นพิมพ์ เช่น ใช้ปุ่มอะไรในการสลับโหมดภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ, แสดงโหมดที่แถบสั่งงานหรือไม่? เป็นต้น
- การจัดการเมาส์ด้วยไอคอน Mouse
สำหรับผู้ใช้ที่ถนัดมือซ้ายควบคุมเมาส์ ก็สามารถกำหนดค่าที่เหมาะสมในการสั่งงานด้วยเมาส์จากมือซ้าย ตลอดจนความเร็วในการเลื่อนเมาส์ การดับเบิลคลิก และรูปร่างของเมาส์เมื่อมีการเคลื่อนไหว เป็นต้น
- การจัดการจอภาพด้วยไอคอน Display
การปรับแต่งค่าของภาพเพื่อให้ทำงานได้ด้วยความเบิกบานใจ เช่น การตั้งลักษณะหรือสีของพื้นจอ, การรักษาจอภาพ, การตั้งขนาดจอ และลักษณะของไอคอนบนเดสทอป

- การจัดการระบบวันที่/เวลา ด้วยไอคอน Date/Time
วันที่/เวลา เป็นส่วนที่ควรกำหนดให้ตรงกับความเป็นจริงไว้เสมอ เพราะเมื่อมี
การทำงานใดๆ โปรแกรมจะบันทึกวันที่และเวลากำกับเสมอ เช่น การสร้าง
ไฟล์เอกสารจะมีการระบุว่าไฟล์ถูกสร้างเมื่อวันที่เท่าไร เวลาใด ทำให้การ
บริหารไฟล์สามารถใช้เงื่อนไขเกี่ยวกับวันที่และเวลามาเกี่ยวข้องได้
- การจัดการแบบอักษรด้วยไอคอน Fonts
ฟอนต์ที่โปรแกรมเตรียมมาให้ อาจจะไม่เพียงพอ ผู้ใช้สามารถติดตั้งเพิ่มเติม
ได้ โดยใช้ไอคอน Fonts นี้
- การจัดการเครื่องพิมพ์ด้วยไอคอน Printer
เมื่อไรที่ต้องการพิมพ์งาน จำเป็นต้องติดตั้งระบบเครื่องพิมพ์ให้ Windows
รู้จักก่อน
- การติดตั้งโปรแกรม/ลบโปรแกรมด้วยไอคอน Add/Remove Programs
เมื่อต้องการนำโปรแกรมมาติดตั้งเพิ่มเติมในระบบ Windows ให้ติดตั้งผ่านไ
คอนนี้ ในทางกลับกันการยกเลิกโปรแกรมที่เคยติดตั้งไว้ ก็ควรกระทำผ่านไ
คอนนี้เช่นกัน ไม่ควรลบไฟล์เดอร์โปรแกรมออกไปตรงๆ เพราะอาจจะทำให้
ระบบเกิดปัญหาในการทำงานได้

กิจกรรมการสอน

1. ครูอธิบายถึงระบบต่างๆ ในการทำงานของ Windows
2. ครูอธิบายถึงขั้นตอนการปรับแต่งระบบของ Windows ด้วยไอคอนจาก Control Panel
3. ครูสาธิตให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตาม
4. ไอคอนระบบอื่นๆ ที่ไม่ได้แนะนำก่อนข้างมีผลในทางลบต่อ Windows ครูควรแนะนำ
ให้นักเรียนทราบ